

nosti, kamen-temeljac naravne religije. U vezi sa Kantom kritički se osvrće na problem duše i slobodne volje. Ne može se dakako ovo djelo pravo razumjeti nego tek nakon poznavanja dosadašnjih Geyserovih djela. Kao daljni uvod vrlo dobro će poslužiti pravo Deneffe.

Dok 1. dio sadržaje korisne primjene o Kantovu životu i radu, drugi je dio filozofski prikaz Kantove nauke, naročito njegove kritike o dokazima za egzistenciju Božju. Treći je dio pravi cilj autorov, te iznosi poredbu katol. istine i Kantovih zabluda. Lakim načinom i vrlo poučno pisano bit će ovo djelo valjanim priručnikom našoj omladini, koja treba da se temeljito orijentira u filoz.-religijskim pitanjima.

Z.

Romano Guardini: Vom Sinn der Kirche, fünf Vorträge, Mathias Grünewald Verlag in Mainz 1922. Pisac opaža, da iza rata nastaje u svijetu preokret k idealnim ciljevima. Obrazlaže to izmijenom filozofskog naziranja u cijelom društvu. Pokazuje, kako se radi prijašnjega subjektivističkoga i materialističkoga pogleda na svijet otuđilo od Crkve, a kako ovaj novi pravac nužno vodi k Crkvi. Tragovi se tomu vide. Da podupre ovu težnju čovječanstva k idealima, što ih gaji Crkva, iznosi pisac, što znači Crkva za religiozno življenje uopće, za kulturu prave ličnosti, za probuđenje pravoga čovjeka, za pravu slobodu, za zajednicu i društvo ljudsko. Mnogo lijepih misli i pobuda, samo nažalost pisano dosta teškim stilom. — Preporučamo, jer se te misli u čovjeku radaju, kad gleda i naše društvo, ma da baš ne vidimo konkretno, da bi i u nas već Crkva nicala u dušama, ako i ima jačih duhova, koji očito priznaju, da tako dalje — u propast ne može da ide.

Dr. F. B.

Engelbert Krebs: Der Katholische Gedanke, Band IV. Die Protestanten und wir. München 1922. Theatiner Verlag. Savez katoličkih akademičara, kojemu je zadaća da uzgaja i širi katolički pogled na svijet, izdaje pod titulom »Katolička

misao« manje brošure, u kojima propagira katolicizam. Kao IV. svezak napisao je poznati istraživač kršćanskih (liturg. i umjetničkih) starina, E. Krebs, brošuru »Die Protestanten und wir«. Zadojen pravim katoličkim duhom iznosi pisac različnosti, što dijele Protestante od katoličke Crkve. U 4. poglavlju govori uopće, a zatim napose o razlikama u vjerovanju Božjoj Riječi u Sv. Pismu i Usmeno Predaji, u molitvi i bogoslužju, u ljubavi. Pisac drži, da je doba, da se zblizimo, ne nasilno već upoznavanjem i toplom ljubavi. Knjižica je pisana tako dubokom vjerom i iskrenom ljubavi k Crkvi, da upravo osvaja. Preporučamo, jer ima mnogo misli, koje bi se i u nas dale razviti u cilju zblizenja sa našom istočnom braćom, što su se odijelila od Crkve.

Dr. F. B.

Fr. Kovačić, Doctor Angelicus sv. Tomaž Akvinski. Knj. IV. Bogoslovska Akad. v Ljubljani. 2. izd. 1923.

Povodom 600. obljetnice Tomine kanonizacije prošle je godine papa Pio XI. okružnicom »Studiorum Ducem« za čitav katolički svijet, napose za crkvene službenike htio istaknuti veličinu i znamenovanje Tominog života i nauke. Sa jednakom je namjerom za učeću mladež priredena ovaj kratki i vrlo toplo pisani prikaz života i rada Tominog. Naši studenti filozofije bezuvjetno treba da znadu sadržaj toga djela: da ih lični osjećaj prema Svetitelju i Učitelju duševno približi njegovom spasonosnome naučenju.

Compendium Theologiae dogmaticae, auctore Christiano Pesch. S. J. Tomus II. Editio 2. Friburgi Brisgoviae 1924. Herder et Co. G.-M. 7.40:

U ovom su tomu obrađeni traktati: De Deo uno. — De Deo trino. — De Deo creante et elevante. — De Deo fine ultimo et de novissimis. Pesch je poznatom jasnoćom i preglednošću sačinio svoj kompendij. Filozofska mu je terminologija jasna,

a pozitivni dio veoma iscrpiv. Knjiga je veoma prikladna kao repetitorij i udžbenik na teološkim seminarima.

Dr. S. B.

Biblische Archäologie. Von Dr. **Edmund Kalt**, Professor am Priesterseminar in Mainz. (Herders Theologische Grundrisse.) 12° (XII u. 158 S.) Freiburg i. Br. 1924, Herder. G.-M. 2.30; geb. G.-M. 3.20.

Biblijska arheologija veoma je važna disciplina. Tko hoće da razumije Sv. Pismo, mora poznavati zemlju Biblije, mora poznavati izraelski narod, njegove vlastitosti, njegov krug misli, njegove običaje i zakone, njegov kult i odnošaje prema poganima. O tom svemu govori Biblijska arheologija. Mora se priznati da su sustavne biblijske arheologije veoma rijetke knjige, pa da napose u jezicima, koji su nama pristupačniji (njemački) slične knjige ni kroz više decenija nijesu izašle. Knjiga, o kojoj govorimo, prekrasni je priručnik za sve, koji se bave studijom teologije, posebice pak za mlade bogoslove i gimnazijal. relig. profesore. Knjiga raspravlja u 4 odsjeka o: Palestini, njezinim stanovnicima te o privatnim, religioznim i državnim starinama Izraela. Iako je djelce maleno (157 str.) to je ipak arheološki materijal veoma iscrpivo i pregledno obraden. Auktor započinje raspravljanje s geološkim razvitkom Palestine te završuje risanjem materijalne kulture Izraela, njegovog ustava, državopravnog života i njegova bogoštovlja. Istaknuto je također, kako se je u razvitku židovskog naroda objavljivala mudrost i providnost Božja. Auktor je također brižno prikupio stručnu literaturu, za kojom treba da segne onaj, koji se pojedinim pitanjem hoće da bavi natanje.

Dr. S. B.

Die Psalmen. Einführung in deren Geschichte, Geist und liturgische Verwendung. Von **Athanasius Miller** O. S. B., Benediktiner der Erzabtei Beuron. Fünfte bis achte, stark vermehrte Auflage. (9.—12. Tausend.) (Ecclesia orans. Zur Einführung in den Geist der Liturgie herausgegeben von Dr. Ildelfons Herwegen, Abt von Maria Laach. IV. Bändchen.) 12° (VIII u. 242 S.)

Freiburg i. Br. 1924, Herder. G.-M. 2.50; geb. G.-M. 3.60.

Ovo je 4. svesčić opće poznate zbirke »Ecclesia orans«. Knjiga imade tri dijela. U prvom dijelu raspravlja auktor o postanku psalama, povijesti teksta latinskog psaltira, karakteru i sadržaju psalama te o umjetničkoj formi hebrejske poezije. U drugom je dijelu govora o studiju psalama. Tu su poglavlja: psalmi i njihova domovina, psalmi i starozavjetno bogoštovlje, povijest Izraela i psalmi te teologija psalama. U trećem je dijelu govor o mjestu i značenju psalama u liturgiji, za tim o praktičnim načelima za moljenje psalama, o razdiobi i primjeni psalama u liturgiji te o privatnom moljenju psalama. — Djelo je pisano laganim privlačivim stilom te budi duboko razumjevanje i ljubav za čitanje psalama.

Dr. S. B.

Dr. Paul Opfermann: Die Verwaltung des heiligen Bussakramentes.² Breslau 1920. I. Abteilung. To je praktični priručnik morala za dušobrižnike i ispovjednike. U ovom prvom dijelu govori o tvari, obliku i djelitelju sakramenta pokore, te o I. i II. zapovijedi Božjoj. Posebnost je ovog dijela, da obraduje moralku s osobitim obzirom na praksu ispovijedanja.

Dr. D. K.

John Henry Kardinal Newman: Sankt Philippus Neri. Zur 300-jährigen Wiederkehr der Kanonisation des Heiligen. Theatiner-Verlag München 1922. Ova veoma ukusno, premda s posve jednostavnim materijalom opremljena knjižica sadržaje u njemačkom prijevodu dva govora kardinala Newmana, velikog duhovnog sina sv. Filipa Neria. Pisac crta jakim potezima tadašnji rimski život i misiju velikog preporoditelja kršćanskog Rima. Ispredukuje njega i njegov rad i uspjehe s nesretnim Savonarolom i prikazuje, kako su sv. Benedikto, sv. Dominik i sv. Ignacije djelovali na sv. Filipa Nerija. U doba moderne dekadanse i renesanse vrlo dobro dolazi ovakva lektira.

Dr. D. K.

Joseph Mc. Donnel S. I.: Eucharistische Geschichte und Legenden.